

Јари Бернаскони

НОВИ ДАНИ ПРАШИНЕ

ПЕСМА ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКИ ТУНЕЛ САН ГОТАРДО

(Стена се откотрљала и расцепила му груди.
Без речи, без гестова: само суви бректај,
ужасан. Бескорисна задиханост другарâ,
притрчалих у масним гојзерицама, повици
ублажени рутином. Земља и камење, у мраку,
немају своја правила. Никаквог газду.)

*

Испод, међу стенама, камење и то згрушано блато,
чини се да нам помрчина усисава лица.
Због тога, можда, не гледамо: очи оборене,
смешне, уплашене од сенки тела. Па ипак,
бука је строга: чујемо како стално
подрхтава.

*

Фали светлост и то нам смета. Не толико испод,
у овом једњаку земље, него изнад, у ваздуху,
кад се изађе из рупе и сивило се неба
свали на обресе планина, а сунце се
замрачи у прочитом сећању на нешто више,
нешто другачије. Неку наду, да: наду
одбачену, одбијану из дана у дан.

*

Није далеко, Италија, али ми смо блокирани
у овим вировима камењарâ, везани за ово похабано
и тамно оруђе, прљаво од отпадака и крви, шаке
и руке инкрустиране малим ранама,
прашина свуда. Можда смо више Швајцарци, сада,
у овом нашем тунелу.

*

Унутра је врућина готово неподношљива,
 али одмичемо: зној постаје друга кожа,
 љигава и склиска, али и даље твоја. Напољу, пак,
 Гешенен је хладан, смрзнут, и одбија нас
 као кужна клица.

*

(Долазе полако. Мртвац на носилима стапа се
 с процепима платна, повременим наборима.
 Гледамо се расејани и ускогрудни,
 површински окрзнати равнодушним врховима,
 тешким планинским ланцима: тим немогућим литицама
 које можда већ знамо и препознајемо.)

У ВОЗУ ЗА ЦИРИХ

Воз за Цирих је и воз ових развалина,
 ових кућа по рубовима, прљавих од тешке прашине,
 где се зидови љуште и одвајају од греда.

(„Узурпатори”, прича један телефоном. „Ти странци,
 илегалци, имигранти: сви одреда.”)

То је и воз умрлих, исто: оних који су умрли на послу,
 међу многима, оних који би радо умрли али живе
 напуштени у својим одувек скученим просторима,
 заборављени од далеких и магловитих обећања.

НОЋНА РАЗГЛЕДНИЦА БР. 2

Након кише пала је ноћ, све је празно,
налазимо траг месечине у одразима воде.
Гомила се расула у сумрак, с првим капима.
Стајалиште од гвожђа држало нас је на сувом:
остали смо и чекали погледа упртих преко зграда,
ка шумама испуњенијим лишајем и гранама,
где свиње проходе мрачнији мрак.
Незграпне и упорне али и даље дивље.

Остају сада само наши кораци.
Не требају велике речи: улица је ова,
мокра. Заједно смо и прогонимо ноћ.
Незграпни и упорни али и даље дивљи.

НЕ ЗНАМ

Не знам да ли сте победили или изгубили. Ни да ли је
ваша борба икада и почела. Свакога јутра, међутим,
увер у последњем вагону, срећем човека
који стално гунђа. Није требало тако да буде,
каже, то је грешка, пошалица. Толике речи
да бисте се нашли у вакууму, иза вештачког стакла
акваријума. Сведени на ово тужно животарење.
Одговара му увек старица плавих очију
и негованих руку: је ли пре нас било другачије?

Не знам скоро ништа о вама, нити ви о мени.
Знам ипак да сте ту: да сте блиски.
И да се на свој начин опирете.

* * *

Кажу рат а ја гледам језеро тек
намрешкано. Огледало неба између
Италије и Швајцарске, на топлоти сунца
што стиже. Хероји су на другом месту:
ништа не знају о овим животима сабраним
у колима и саобраћају, сред прашине

што лебди. У данима што се стискају између
две различите а увек исте равнодушности.
Не би рекли рат, кад би могли.

* * *

Човек би хтео да схвати и препозна
неко обележје, али одмах је поражен:
мала станица одговара само
хаотичном гомилом, погледима
који претражују по местима затуреним
или неприступачним. Уздржано и можда
помало стидљиво. Остало је спори транзит,
осциловање: једни силазе из воза, други
чекају, неко помаже старцу да се попне.

* * *

Према Луину путеви се не обрушавају,
не остављају поноре зинуле над мраком.
Само клизишта лагано протресају
кривине и профиле стена. Приповести
о кријумчарењу бледе далеке:
швајцарска и италијанска кола чекају
на семафору, увек црвеном на улазу у тунел.
Мало после, близу опасне серпентине,
пластично цвеће топи се на сунцу.

* * *

Преко штрафте слатке воде
између Казлана и Лавене, где рибе
као да успоравају, дечак стиже до друге
обале и осмехује се. Али ако се вратиш
сутра или доцније, кад вео кише сакрива
небо, видећеш празне и туробне хотеле
и напуштене куће, док је изнад само литица,
стрма. Осетиш немир почетка, и још више
страх од наредног краја.

ЛИСИЦЕ

Лепо је кад трагаш међу дрвећем
или застанеш, ноћу, у ауту, оборених
светала на путу који пролази кроз шуму.
Неретко ћеш угледати лисице у пролазу,
опазити њихове очи у тами.

Само што данас праве лисице живе у граду.
Личе на напуштене псе, гуше се у саобраћају
и провизорним јазбинама, хране
градским отпацима. Препознајем их
као у огледалу: ја сам она шепава, чекам
да се заврши отимање о кутију пице. Ти, пак,
остајеш још више по страни, срца немирног
и празног стомака. Не служи, нити ће послужити
ичему то што смо научили да гледамо.

(Али где је све изгубљено,
у вртлогу који нас усисава, ти си лисица
најцрвеније длаке).

ТРИ ОБИЧНЕ ПТИЦЕ

Пре четинарске шуме, између врта
и геранија поносног шалеа што издаје собе
MIT ECHTER SCHWEIZER ATMOSPHERE,
неретко можете срести групице зелентарки
у потрази за бобицама и семењем. Већ неколико
дана долазе чак довде, на зимзелене гране
жбуна, до кућице од светлог дрвета
пуне жита. Имају јаке кљунове.
Посматрамо их док доручкујемо, унутра,
а кад почне да пада киша сви се
утишамо, хватајући се за шољице
кафе, колачиће и ретке друге извесности.

*

Потом стижу сенице, нимало веселе,
и почињу да се кошкају и свађају,
на киши, крадуцкајући на смену

понеко зрно зелентаркама, крупнијим
и презривијим. У метежу покислог
перја, у полету разобручене
глади, ђста̀ло је неважно:
никакво небо, или земља, ни мачка,
никаква опасност, никаква смрт.
Пар метар даље, и ми се распршујемо.
И гледајући се као што се гледа море,
осећамо у себи грумен зависти.

*

Онда сврака, заинтересована за гужву,
пристиже и слеће поред кућице.
Зелентарке и сенице се разилазе.
Сврака се осврне уоколо
и кад сретне наше погледе
окрене се као од огледала.
И побегне.

РАЗГЛЕДНИЦА С ПАРАДЕПЛАЦА

Поред нас седи младић мрке пути.
Тамне браде, у црној мајици и патикама.
На уху брилијант грубе израде. Зури
у телефон, потом намешта слушалице
у ушима. Тек када се окрене, видим
да су му очи плавље од ветра, без мрља,
шире се густе као облаци. Одражени трг
постао је мајушан, сада, и сви смо ми расејане
тачке које не налазимо, које се сабирају с другим
тачкама у морској дубини талогâ и столећа.

Док не устане, насмеје се гласно и оде. И он
убрзо не постане поново безначајан.

(С италијанског превео Дејан Илић)